

HIRO

Anti-pestprotocol

obs Prins Alexanderschool

Samen werken aan een klas vol helden!

Voorwoord

Dit anti-pestprotocol is een richtlijn voor Prins Alexanderschool om te zorgen voor een sociaal veilige leeromgeving, waar pesten geen kans krijgt. Het biedt structuur, duidelijkheid en handelingssuggesties voor het gehele schoolteam.

HiRO, als methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, speelt hierin een centrale rol. Door kinderen wekelijks te laten werken aan groepsvorming, communicatie, emoties en waarden als respect en verantwoordelijkheid, wordt preventie een vast onderdeel van het onderwijs.

1. Visie op sociale veiligheid

Wij geloven dat elk kind recht heeft op een veilige leeromgeving, waarin het zich optimaal kan ontwikkelen. Sociale veiligheid is geen vanzelfsprekendheid, het vraagt om continue aandacht, bewustwording en een gezamenlijke aanpak.

HiRO ondersteunt deze visie door:

- wekelijks ruimte te geven aan groepsvorming en reflectie,
- expliciete lessen aan te bieden rondom respect, grenzen, empathie en samenwerken,
- een positief groepsklimaat te stimuleren,
- gedrag bespreekbaar te maken via herkenbare scenario's en gerichte reflectievragen.

Schoolvisie:

Pestgedrag komt helaas op iedere school voor; dus ook op obs Prins Alexander. Iedere school tracht het pestgedrag zoveel mogelijk aan te pakken, zodat iedere leerling met plezier naar school gaat en zich daar veilig voelt.

Het is een wettelijke verplichting dat iedere school een pestprotocol heeft. Een protocol dat niet stoffig is, maar in het handelen van leerkrachten, het gedrag bij leerlingen en de medewerking van ouders/verzorgers zichtbaar is.

Het doel van het pestprotocol is:

- Alle leerlingen voelen zich op school veilig zodat eenieder zich optimaal kan ontwikkelen.
- Door regels en afspraken kenbaar te maken kunnen leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers elkaar aanspreken als er zich ongewenste situaties voordoen.
- Door in de groepen iedere week, en indien gewenst elke dag, aandacht te besteden aan de inhoud van de woorden: **rust en veiligheid**
- Het beschrijven van een plan van aanpak indien zich een pestsituatie voordoet.

2. Wat verstaan wij onder pesten?

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd en geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en erg bedreigend. Het slachtoffer kan hierdoor ernstige schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker.

Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt het pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, is onzeker en bang.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gedrag heeft iets uitdagends; de ander mag iets terug doen, in een onschuldige sfeer. Het gaat om een prikkelend spelletje dat door geen van beide partijen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het is zelfs goed voor de ontwikkeling van kinderen om elkaar af en toe te plagen; ze leren daardoor om met conflicten om te gaan. Die vaardigheid komt later in hun leven ongetwijfeld van pas.

Voorbeelden van pestgedrag:

- Uitschelden, uittlachen, belachelijk maken
- Uitsluiten van groepsactiviteiten
- Roddelen of geruchten verspreiden
- Online pesten (cyberpesten)
- Fysiek geweld of bedreiging

3. Preventieve aanpak met HiRO

Onze school werkt preventief aan sociale veiligheid met de inzet van HiRO.

HiRO is een praktische en speelse methode die kinderen helpt om:

- zichzelf beter te begrijpen,
- zich in te leven in anderen,
- samen te werken in een groep,
- conflicten op een gezonde manier op te lossen.

Concreet betekent dit:

- Wekelijkse HiRO-lessen (45 min) gericht op groepsvorming en sociale vaardigheden.
- Waarden centraal: vertrouwen, samenwerken, respect, beheersing, weerbaarheid en discipline.
- Reflectiemomenten met de 'Kracht van de Duim'.
- Complimenten methode met de 'Kracht van de Schouderklop'.
- Verbinding met gymles/beweegactiviteiten.

Deze aanpak voorkomt pestgedrag doordat de groepsnorm duidelijker wordt, pesters sneller worden aangesproken en slachtoffers zich minder snel geïsoleerd voelen.

4. Signaleren van pesten

Leerkrachten en andere teamleden letten actief op signalen van pestgedrag:

- Direct waarneembaar gedrag (schelden, duwen, isoleren)
- Indirect gedrag (negeren, fluisteren, online pesten)
- Signalen bij het slachtoffer (teruggetrokken gedrag, buikpijn, geen zin in school)
- Altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen
- Een klasgenoot altijd ergens de schuld van geven

- Opmerkingen maken over iemands kleding
- Een ander kind achterna blijven lopen of buiten de school opwachten
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen
- Spullen afpakken; dwingen om bezittingen af te geven
- Een kind dwingen om bepaalde dingen te doen, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen
- Dreigen (“als je dat doorvertelt zal ik je krijgen”)
- Belachelijk maken, uitlachen bij een verkeerd antwoord in de klas

Binnen HiRO-lessen worden signalen zichtbaar via observatie, reacties op situaties en reflectievragen.

5. Specifieke manieren van cyberpesten

- E-mails versturen onder een valse naam
- Versturen van enge filmpjes of foto's
- Nare berichten versturen via social media platforms
- Filmpjes maken van andere leerlingen

*Ook als het pestgedrag buiten de school plaatsvindt tussen leerlingen, treedt de school hiertegen op.

6. Rollen bij pesten

We onderscheiden vier rollen bij pesten:

Pester

Pesters lijken populair te zijn, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn of wat ze allemaal kunnen. Ze hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn. Het komt regelmatig voor dat een pester een kind is dat zelf slachtoffer is of was in een andere situatie. Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Ze doen het met woorden, geniepige opmerkingen of door andere kinderen buiten te sluiten. Fysiek geweld komt bij meisjes minder voor dan bij jongens. Pesters hebben op termijn vaak last van hun pestgedrag. Door verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze moeite om vriendschappen op te bouwen die niet zijn ingericht op basis van machtsverhoudingen.

Gepest kind

Kinderen die gepest worden, hebben meestal een beperkte weerbaarheid. Het lukt hen niet om daadwerkelijk actie te ondernemen en dat pikken de pestkoppen feilloos op. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Ze voelen zich eenzaam en hebben in hun omgeving geen vriendjes of vriendinnetjes op wie zij terug kunnen vallen.

Meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten in een actieve rol. Maar sommigen doen incidenteel wel mee. Dit zijn de 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken dat ze mee kunnen liften op de populariteit van de pester. Vooral meisjes doen vaak mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

De rest van de kinderen

Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, en anderen die het simpelweg niet willen weten en als een soort 'zwijgende meerderheid' fungeren.

7. Melden en vastleggen van pesten

Iedereen kan pestgedrag melden: leerlingen, ouders, leerkrachten, externe partijen.

Meldpunten:

- De groepsleerkracht
- De gedragsspecialist
- De intern begeleider
- De anti-pestcoördinator

Meldingen worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Naam coördinator: Evelien van Willigen (IB)
Maarten van Geldorp (leerkracht groep 8)

8. Stappenplan bij pestgedrag

Het pestgedrag wordt gemeld bij de groepsleerkracht.

1. De leerkracht gaat in gesprek met de pester(s) en informeert de schoolleiding.
2. De leerkracht maakt afspraken met de betrokken leerlingen en noteert dit in het leerlingvolgsysteem.
3. Zo nodig maakt de leerkracht afspraken voor vervolggesprekken.
4. Als het pestgedrag blijft voortduren worden de ouders van de pester geïnformeerd, in het bijzijn van de pester. Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk besproken en vastgelegd. Ook de sancties bij het overtreden van de afspraken worden gemeld. De leerkracht noteert de afspraken in het leerlingvolgsysteem.
5. De leerkracht brengt de directie en de intern begeleider op de hoogte van het gesprek.
6. Als het probleem zich blijft herhalen meldt de leerkracht dit aan de directie. De leerkracht geeft daarbij een overzicht van de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken.
7. De directie roept de ouders op voor een gesprek. Ook het kind wordt daarbij betrokken. De directeur noteert de uitkomsten van het gesprek in het leerlingvolgsysteem.
8. Als het gedrag niet verbetert verwijzen we door naar School Maatschappelijk Werk, kindertherapie of laten we de pester deelnemen aan een training sociale vaardigheden. Ook deze maatregelen worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem.
9. Als het pestgedrag niet verbetert, of de ouders werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de schoolleiding bijzondere maatregelen nemen, zoals het isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing.

9. Omgangsregels en HiRO waarden op Prins Alexanderschool

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen een aantal algemene regels en waarden bij met betrekking. We hebben daarnaast zelf ook nog omgangsregels geformuleerd.

Algemene regels

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt gezien als klikken. Als een kind gepest wordt of als kinderen onderling ruzie hebben en er zelf niet uitkomen, mogen zij hulp vragen aan de leerkracht.
2. Een tweede stelregel is dat alle kinderen de verantwoordelijkheid hebben om pestgedrag aan te kaarten bij de leerkracht. De leerlingen zijn immers samen verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. Als derde hebben we de regel dat de school en ouders samenwerken aan het probleem, maar binnen hun eigen grenzen. Het is dus niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.

HiRO waarden

1. **Vertrouwen:** Bij vertrouwen in elkaar leren ze om uit te gaan van de goede bedoelingen van zichzelf en de ander, maar ook om daar kritisch naar te kijken. Vertrouwen moet je namelijk verdienen. Vertrouwen is een wederkerig proces van geven en nemen.
2. **Samenwerken:** Samenwerken is een belangrijke vaardigheid voor nu en in de toekomst. HiRO vindt het belangrijk dat kinderen oefenen met gespreksvaardigheden (luisteren en spreken) en met andere sociale vaardigheden die het samenwerken bevorderen.
3. **Respect:** Uitgangspunt bij de waarde Respect is dat iedereen van waarde is en dat iedereen er mag zijn. Dat betekent dat je er zelf ook mag zijn. Waardering voor jezelf is een belangrijk onderdeel van de waarde Respect.
4. **Beheersing:** Bij de HiRO-waarde Beheersing leren de kinderen wat gevoelens zijn, dat ze deze mogen uiten en dat er verschillende manieren zijn om gevoelens te uiten. Ze leren strategieën om hun gevoelens te reguleren. Dit is vooral belangrijk in moeilijke situaties, zoals bij conflicten of ruzies.
5. **Weerbaarheid:** Bij de waarde Weerbaarheid verkennen de kinderen hun eigen wensen en grenzen, en leren ze om deze aan te geven. Ze leren wat groepsdruk is.
6. **Discipline:** HiRO vindt het belangrijk dat kinderen leren om zelf verantwoordelijk te zijn voor het stellen en behalen van persoonlijke en gezamenlijke doelen. Tijdens de lessen leren kinderen hoe ze een doelgericht proces inrichten met behulp van concentratie en het maken van weloverwogen keuzes.
7. **Plezier:** Plezier staat voor plezier in het leven en plezier hebben in de dingen die je doet. Plezier heeft te maken met lachen, energie en zin hebben, en een gevoel van geluk: je gaat tijdelijk helemaal op in de dingen die je doet.'

Omgangsregels

Brood en spelen (pleinwachtregels)

- Je luistert écht naar elkaar en houdt rekening met anderen.
- Je bent respectvol, zowel naar anderen als naar hun spullen.
- Je blijft tijdens de pauze op het afgesproken speelterrein.
- Je loopt rustig in de klas en in de school.

Gele kaart - waarschuwing en naar binnen.

Oranje kaart - op dat moment naar binnen en volgende keer 1x binnen.

Rode kaart - op dat moment naar binnen en aansluitend de volgende 5x binnen.

Als kinderen binnen zitten krijgen ze een passende schrijfp opdracht. Passende schrijfp opdracht die met het ongewenste gedrag te maken heeft.

Regels binnen de school

Wij van de Prins Alexander School

- werken samen.
- zijn aardig voor elkaar.
- lopen rustig door de school.
- houden samen de school netjes.
- doen allemaal mee.
- zijn zuinig op onze spullen.

Algemene regels

- Een ieder mag zijn wie hij is en dat wordt geaccepteerd.

10. Rol van de anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator:

- is aanspreekpunt bij signalen;
- coördineert acties;
- ondersteunt collega's;
- bewaakt uitvoering;
- werkt samen met het team aan preventie.

11. Rol van ouders

Ouders zijn belangrijke partners. Wij verwachten van ouders:

- betrokkenheid bij sociale ontwikkeling van hun kind;
- signaleren van pestgedrag thuis of online;
- open houding bij gesprekken over gedrag.

12. Monitoring en evaluatie

We evalueren jaarlijks ons pestbeleid op effectiviteit via:

- Leerlingtevredenheidsonderzoek
- Klassenobservaties
- Teambespreking
- Evaluatiegesprekken

13. Slot - gezamenlijke verantwoordelijkheid

Een sociaal veilige school creëren doen we samen. Door pestgedrag serieus te nemen, het bespreekbaar te maken én actief te bouwen aan groepsgevoel via HiRO, zorgen we voor een veilige basis voor ieder kind.